

Jesucristota San Juantau Yeu Machiriakähui

Jesucristo áu yeu machiriak

¹ Jü Jesucristota áu yeu machiriakähui, ä nésahui joame am jüneetuanakë béchïbo, Diosta ä mákakä pámani, juka läuti yeu huéenakemta. Huanäi ä jüneriatebok, ángeltamak Juantau ä bíttuak.

² Juan Diosta noki nooka, entok Jesucristota bétana huemta nooki, entok síme juka ä bíchakähui.

³ Diosta tü éeri jípуре, jü Diosta noki nokame, entok jume ikäi Diosta profecía jíkkajame, jïojterita ériame entok ä jiäpo áman jiápsame. Bueïtuk jü taahuari béja yúmaseka huéiye.

Juan jume Ásiapo guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim tebotua

⁴ Ínapo, Juan jume guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim joomemmehui. Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaki, jü éni, entok chë bannaataka jiápsaïhui, entok äbo yebijnakeme, entok jume guóy búsan espíritum banko rey nésaupo kátekamta bíchäpo aneme,

⁵ entok Jesucristo, síme huitti ä bíchakäu lütüriateme. Áapo jü kësam-riapo kókkolam násuk jíabitekame, entok jume reyim béppa yäura úttiata jípureme ä iä pámani, jü itom

nákekame entok jume itom Dios bejrim ä ójboy báksiakame.

⁶ Huanäi reyim entok sacerdotempo itom yáuhuak, ä Dios Áchay béchïbo. Ä úttiilhuame áa béchïbotunake, entok jü buere úttiära ániapo ayukame, jíba huásu-huásuktiampo. Júnentunake.

⁷ ¡Én beja, namupo äbo huéiye! Entok síme pusim ä bínnake, entok jume ä takahua kúrusit kökosi ä yáakame junne. Entok síme jume pueblom ániat aneme jiokot jíakam ä buanri-anake. Jeehui, júnentunake.

⁸ “Ínapone jü Alfa entok jü Omega, jü bat huéeme, entok jü ä chupëpo huéeme”, ínel jiaahua jü Señor, jü én aneme entok bannaataka aneïhui, entok jü yebijnakeme, jü síme úttiärata jípureme.

Jü Yoremta Üusi bít-huakahui

⁹ Ínapo Juan enchim hermaano entok jiokot anhuäpo enchim jáläekame, Diosta reytaka nésahuëpo entok Jesucristotat yanti boobít-huäpo. Isla Patmos ti téhuaakapone aaney, Diosta noki béchïbo, entok Jesucristota huatem-meu ín nokä béchïbo. ¹⁰ Ínapone Espíritu Santota úttiära bétuk aaney Señorta taahuaripo. Huanäine nok jáhuita ín ama bétana jikkajak, trompeetata jáhui bënaka, tüisi kusisi,

¹¹ ínel jíaka:

—Ínapone jü Alfa éntok jü Omeega, jü kësampo entok jü ä chupëpo huéeme. Li-bropë ä jïojte, juka em bíchähui. Huanäre

guóy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu ä bítua, Ásiapo jomemmehui: Efeso pueblohui, Esmirna pueblohui, Pérgamo pueblohui, Tiatira pueblohui, Sardis pueblohui, Filadelfia pueblohui, entok Laodicea pueblohui.

¹² Kúaktekane, ä bít bábareka, juka inou nokamta. Huanäine guóy búsan kanteelam áma jájäbua huame oropo yáarim bitchak.

¹³ Jume guóy búsan candlerom násuk éntok, huépülak Yoremta Üusi bénakne bitchak, guókimmeu núkisi sánkokamta. Jenotahuit áman éntok cinto orota jípurey.

¹⁴ Ä kóbba entok ä choonim, tósalitukaimme, kabara bóata bénasi, entok sá pam bénasi. Ä pusim éntok, táijta béetë benaakay.

¹⁵ Ä guókim éntok, bronceta bélojkosi horno táijpo buásata benaakay; ä jáhui éntok, yún báam tüisi kusisi kón huéchëpo benak nok jáhuiakay.

¹⁶ Ä bátatana mámpo guóy búsan chókim jípurey. Ä tempo éntok, senu ejparam yeu huéiyey, náu bíchaa buahuiakay. Ä pujba éntok, täata benaakay, tüisi síme ä úttiäray ä machiriapo.

¹⁷ Ä bíchakane éntok mukukamta bénasine huétchek, ä guókpo. Áapo éntok ä báta mámam ino béppa óreka, ínel inou jiaahua:

—Katë májhue. Ínapone jü kësampo huéeme entok jü ä chúpëpo huéeme,

¹⁸ jü jiápsame entok jü mukilatukaihui. Bueítuk én éntok, jíba huásu-huásuktiapone

jiápsa. Júnentunake. Entokne am jípure, jume kókkohua llaavem, entok jume infierno llaavem.

¹⁹ Akë ä jïojte, juka jita em bíchakähui, entok juka én ayukamta, entok juka chúkula ikäi chäka ayunakemta.

²⁰ Jü kaa át jüneehuäpo ín bátatana mámpo guoy búsan chókkim em bíchakähui, entok jume guóy búsan candelerom oropo yáarim: Jume guóy búsan chókkim, guoy búsan iglesiammehuim ángelesim; jume guoy búsan candelerom oropo yáarim éntok, jume em bíchakähui, guoy búsan iglesiamme.

2

Jü Diosta nooki Áasiau bíttuari guoy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu: Diosta nooki pueblo Efesou bíttuari

¹ 'Efeesopo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: "Ä bátatana mámpo jü guoy búsan chókim jípureme, jü guoy búsan oro candelerom násuk naa hueramame, íkai nooka:

² Ínapone ä täya, juka em juähui, entok juka bétte tékilta joaka yánti em emo nüyëhui. Jume kaa türik joame katë am bibit péiya. Éntoke am täya, jume apóstolpo emo naikiame kaa apóstolimtaka, bueituk ára nókichipë ä téula.

³ Jiokot ansulatake yánti jiápsa, éntoke át boobitchula, éntoke bétte tékilta joaka tekipanuala, ín téhuam em emo náké béchibo, éntoke kaa kóm éiya.

⁴ Tëne senu huémta em jípurëu kaa emót türe, bueituk juka tua bat em nákeihuë tóij-la.

⁵ Áhuë huáate, jáksë jiöbeka kón huétchek. Éntoke emo jíapsi kuaktiaka, juka bat em jo-juaihuë yáuhua. Bueituk kaa ä junëlituko, läutine emou yepsaka juka em candelerotane enchi ühuaka sékána órenake, bueituk kaa enchi emo jíapsi kuaktiako.

⁶ Bueituk íkäre jípure: juka kaa türik nicolaítam joáhuë kaa bibit péiya, ín kaa türëu kétchi.

⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Juka yöokamtane, júya taka jíapsihuamta hueriamta ä buätuanake. Ìri júya éntok Diosta paraíso násuk huéiyek.”

Diosta nooki pueblo Esmirnaui bíttuari

⁸ 'Esmirna iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü bát huéeme éntok ä chúpëpo huéeme, jü mukukame entok jíabeitekame, íkái nooka:

⁹ Ínapone em yáari täya, entok jiojot em bíthuähui, entok em poobëra. Të empo rikoë. Entokne am täya, jume bettek emo bétana nokaka emo judíom tíame. Të kaa junëli, ál-lam Satanásta sinagoogam.

¹⁰ Katë májhue, juka jita emou huéenakepo. Ímíri jü diablo cárcelpo huatem jóatebonake, enchim jiöbila béchibo. Huanärem guoj mamni táapo jiojot annake. Em mukëpo tájtë huitti éaka jíapsa. Huanäine ínapo enchi ä máknake, juka coronata jíba béchibo jíapsihuamta.

¹¹ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä

nokähui. Jü yookamtahui, guosa huëpo kókkohuame kaa áu huéenake.”

Jü nooki pueblo Pérgamou bíttuari

¹² 'Pérgamo iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü ejparam náu bíchaa buahuim entok buahui síbulay jípureme, íkái nooka:

¹³ Ínapone simeta em joäu täya, entok ják em anëhui diablota bankot kátekäpo, të jíbe ín téhuam émomak jípure. Éntoke inot éehuamta kaa omoutela, huámëchi taahuarimmet jü Antipas kaa au náyoteka ín testigo enchim násuk ä mëhuak junne, jum Satanásta jóakäpo.

¹⁴ Huatekne enchi béj-reka huémta jípure: bueítukim émomak áma aane, jume Balaamta majtiari kee tójame. Huäri Balacta majtiay, jáchin jume israelita usiarim am jioptuana-kë béchíbo, juka ídolommeu bíchaa näikiata am buänakëhui, entok kaa emo jubeka náu totöhuamta.

¹⁵ Éntoke két áma am jípure, jume nicolaítam majtiarita kee tójame, juka kaa ín türëhui.

¹⁶ Huäri béchíbo, emoë jíapsi kuaktia; bueítuk kaa ä junëlituko, läutëlane emou yebijnake. Huanäine ámemak náassuanake, ejparam ín tempo yeu huémmei.

¹⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume igleesiammeu ä nokähui. Juka yölataka áma yeu sikamtane, juka maná éSORITA am buätuanake, éntokne ket ili téta tósalik ä máknake. Jü ili tétat éntok, huépul téhuam bemela át jiojteri; jümëi kaabe täyanake, hua tétata mabetakame jíbba.”

Diosta nooki pueblo Tiatirau bittuari

18 'Tiatira iglesiapo ángeltahuë jïojte: "Jü Diosta Üusi, jü táji béetemta bénasi pusekame, éntok bronze bélojkosi táijpo buásata bénom guókekame, íkái nooka:

19 Ínapone ä täya, juka em tékkil, entok jáchin em yore nákehui, entok Diostat em éähui, entok kaa emo ámpoleka huatem jita joriähui, entok yánti éaka em jíapsahui, entok jü chúkula em yáakäu chë juebenakähui jü bat em yáakäu béppa.

20 Tëne enchi béj-remta huatek jípure: Jüri jámut Jezabel aú profetä tíame ä éäpo áman am majtia, të ä majtiabeyi am bäi táttähua, jume ín nésaute joame, am náyote kaa emo jubeka nau am tö íaaka, entok juka ídolommeu bíchaa náikiata am buātuaka.

21 Tëne béja taahuarim ä máksula, Diostau bíchaa ä jíapsi kuaktianakë béchïbo. Të kaa áu jíapsi kuaktia báare; kaa emo jubeka náu totóhuamta jíba boojoria báare.

22 Huári béchïbo ínapone kókoay ä böyëpo ä tahuatua, entok jume kaa ä jubeka áamak töyeme. Jiokot anhuäpone emo am bittuanake, kaa türik áamak johuamta bétana kaa emo am jíapsi kuaktiako.

23 Ä asoamne kókosi yáanake, bem kókkonakë béchïbo. Huanäi síme jume iglesiam ä jüneriaka tahuanake, nee ájáriatukähui, kóbapo éerim éntok jíapsipo innëhuamta nee jüneriähui. Éntokne huéu-huëpulam ä máknake, juka enchim tekipanuka kobakäu

béekik.

²⁴ Të eme éntok, jume huatem Tiatirapo aneme, jume íkái doctrinata kaa jípureme, entok jume kaa ä täyame, juka Satanásta bétana obiachisi huémta, bempörim ä téttehuä bénasi, ínapone ínel enchimneu jiaahua: Kaitane béttek éntok enchimmet yéchanake.

²⁵ Të juka enchim jípurèhui, kuttem ä buísse, ín yepsäu tájti.

²⁶ Huaka yöokamta éntok ín tékil ériakamta simeta lüteu tájti, ínapone yäura úttiata ä máknake, naciónim, béppa.

²⁷ Huanäi tepa kutkutti ámet nésaunake, sisíguok jíbebiayi, éntokim ili sótöri babupo yáari bénasim jámtiana, ín Áchay bétana ín ä mabetakä bénasi.

²⁸ Éntokne buere chókita kethuey yeu sisimemta ä máknake.

²⁹ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

3

Jü nooki pueblo Sardisiu bíttuari

¹ 'Sardispo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Jü guoy búsan Diosta espíritum jípureme, entok jume guoy búsan chókkim, íkái nooka: Ínapone em tékil täya. Téhuame jípureka jiápsa, tērē mukila.

² ¡Katē koptelaka símekuchē suuhua! Juka huatek emou tahualatē kutti nüye, kee jee ä

lüteyo. Bueitukne ä bil-la, juka em joähui kaa ä yúmalähui, Diosta bíchäpo.

³ Áuhuë huáate, juka em mabet-läbehui, entok em jíkkaij-läbehui; éntoke ä ëeriaka emo jíapsi kuaktia. Bueituk kocheka enchi aneyo, lak-ronta bénasine emou yebijnake. Éntoke kaa júneenake ják horapo emou ín yebijnakëhui.

⁴ Të yorememe kaa tua jaikim Sardispo jípure, bem súpem kee chicha yáame. Ímëri inomakim rejtinake, totösalik sánkoka. Bueituk inomakim rejtipo yúmala.

⁵ Jú yökame tósalik sánkotuana entokne ä téhuam kaa tuchanake, jum libro jíapsihuäpo; entokne ín Áchayta bíchäpo ä téhuam yeu buijnake, entok ä ángelesim bíchäpo.

⁶ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Filadelfiau bíttuari

⁷ 'Filadelfiapo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Íkäi nooka jú santo, jú tua lütüriapo ájaria, jú Davidta llavem jípureme. Jú ä ëetapokäpo, kaabe ára ä pát-páttia; entok ä páttiakäu, kaabe ára ä étapo:

⁸ Ínapone juka em tékil täya. Íäri béchibone em bíchäpo puerta étaporita tóij-la. Íkäri kaabe ára ä páttia. Bueitukë kaa tua úttiak jiöbe, tërë ín noki ëeriala, éntoke ín téhuam kaa omoutela.

⁹ Ímine Satanásta sinagogapo anemene emou rúktia, jume kaa lütüriapo emo judíom tíame, tem kaa judíom, ál-lam ára nókichi. Ínapone

emou am rúktituanake, entokne em guókpó emou tónnommea am jáptetuanake, am jüneenakë béchibo, enchi ín nákehui.

¹⁰ Bueituk juka noki kaa huanti jiapseka ä bobitchaka em ériakä béchibo, ínapo ket enchi érianake, hua taahuarit síme ániat jìokot anhuäpo, jume ániat buíapo jíápsame jíöbìla béchibo.

¹¹ Èni ímì, ínapo láuti yebijnake. Em jípurèhuë kutti buísse, bueituk juka em coorona, kaabeta enchi ä úhuaanakë béchibo.

¹² Juka yöokamta, ín Diosta tiöpopone ä pilar kechanake, entok huämi kaibu éntok yeu simnake. Entokne ín Diosta téhuam át jìojtenake, entok ín Diosta buére jóära téhuam, jü Jerusalén bemela. Ìri ín Diosta áttia, téhueka bétana kóm huéiye. Entokne ket ín bemela téhuam át jìojtenake.

¹³ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume igleesiammeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Laodiceau bíttuari

¹⁴ 'Laodicea Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jìojte: “Jü júnentume, jü huitti ä bíchakäu lütüriateme, jü kèsam huëpo síme Diosta yáakähui, ínel jiaahua:

¹⁵ Ínapone em tékil täya. Katë sébbe, éntoke kaa tátta. ¡Bueituk chë türi éiyey, empo sébiako, o táttaytuko!

¹⁶ Të ili enchi súkkatukä béchibo entok kaa sébeka kaa em táttaakä béchibo, ín tempone enchi yeu bísatnake.

¹⁷ Bueituk empo ínel jiaahua: Ínapone riko, entokne chë rikutula, entok kaita inou bëye. Të katë jüneiya, kaita al-leehuamta emót ayuakähui, éntoke jìokot maachi. Poobëe, líptie, éntoke kaa sánkòk.

¹⁸ Huári béchìbo ínapone consejota enchi mákka: orota táijpo buásatane inou enchi jinnü íaa, em rikutunakë béchìbo. Éntoke sùpe tósalm jinnuka am sánkote, kaa tiusi bichitaka em hueramnakë béchìbo. Éntoke koliiriota em pújpo huáttia, em bínnakë béchìbo.

¹⁹ Ínapone kutti nokaka kòkosi am bébba, jume sìmëm ín nákéhui. Íari béchìbo emuë ériaka, emo suaya éntoke emo jíapsi kuaktia.

²⁰ Ínapone én ímì puertata poona. Bueituk jábe ín nokáu jíkkajaka, juka puertata étapokátek, áune kibaknake, entokne kúptey áamak jibuánake áapo entok ínomaki. ²¹ Juka yöokamta, íno náaponä yejtetuanake, ín banko rey nésaupo, jachin ín yöoka entok banko rey nésaupo ín Áchaymak nee yejtekä bénasi.

²² Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

4

Jü téhuekapo Diosta yörihuähui

¹ Chúkula ikäi simsuko anä bitcha, téhuekapo puerta étaporita; Jü jáhui bát huéeme ín jíkkajakähui, trompeeta jáhuita bénasi inou nookak, ínel jíaka:

—¡Ábe jámu! Huanäine enchi am bíttuanake, juka chúkula yeu huéenakemta, íkái simsuko.

² Huanäine sej chukti Espíritu Santopo taahuak. Ínëline banko rey nésaupo téhuekapo yéchata bitchak, jum banko rey nésaupo éntok, seenuk áma kátekamta.

³ Jü áma kátekame éntok, téta jaspe entok cornalina ténaakay. Jum banko rey nésaupo chíkola éntok senu kurues ama órekay, esmeraldata bénaaka.

⁴ Jum banko rey nésaupo chíkola, veinticuatro banko rey néosaurim jokay. Veinticuatro yoiyoturim áma jokamene bitchak, totösalik sánkokame, coroonam oropo yáarim kóbat jípureka.

⁵ Jum banko rey nésauta bétuk éntok, yúku bérokti entok yúku omtira jáhuimak áma yeu huéiyey. Jü banko rey nésauta pújbapo éntok, guoy búsan lámparam tájiy béetey. Ímëri beja jume guoy búsan Diosta espíritum.

⁶ Jü banko rey nésauta pújbapo éntok, bahue bík-riota bënaka áma bökay, cristalta bënaka.

Jü banko rey nésauta chíkola éntok, jume naiki jiápsame áma jábuekay, pújbapo entok amatana yún puseka.

⁷ Jü bát huéeka jiápsame leonta bénaakay. Jü guósa huépo huéeme éntok, beceerota bénaakay. Jü bájikun huépo huéeme éntok, yorem pújbata bënak pújbakay. Jü naikiku huéeme éntok, águila nilata bénaakay.

⁸ Jume naikika jiápsame éntok, huéuhuépulakam búsan másam jípurey. Áme

chíkola entok bétuku pusimmeyim tápuniakay.
Taahuapo entok tukaarit naa búrujti katim
yáateka ínel jiaahuay:

Santo, santo, santo,
jü Señor Dios,
ä úttiäray simeta ára joame,
hua jiápsaihui, entok jiápsame,
entok hua äbo yebijnakeme.

⁹ Entok jíbba huame jiápsaka ä baysahueme
lóoriata entok yörisi maachik banko rey
nésaupo kátekamta am máká bélëki, juka
sime huásu-huásuktiapo jiápsamta,

¹⁰ jume veinticuatro yoiyoturim áahuim
tónommia jájapte, jü banko rey nésaupo
kátekamta pújapapo, entokim ä yöre, juka
huásu-huásuktiapo jiápsamta; entokim bem
coroonam banko rey nésaupo kátekamta
pújapapo öore, ínel jíaka:

¹¹ Señor, empo ä mabetpo yúmala,
juka lóoriata, entok em yörihuamta,
entok juka úttiärata;
bueituk empo simeta yáala,
entok em ínel éapom ayka,
entokim yáataka ímī aayuk.

5

Jü Kabara entok jiösia bitiari

¹ Huanäine jü banko rey nésaupo kátekamta
bátatana mámpo, senu librom órekame bitchak.
Huáijhuatana entok yeutana át jiojterim, guoy
búsan sellokari.

² Huanäine senu ángelta úttia yaurata jípuremta bitchak, tüisi kusisi chayeka nátemajemta:

—¿Jábesu chë yörisi machi jáni, librom ä étaponakë béchïbo?, entok, ¿jume sellom ä búttianakë béchïbo?

³ Kaabe aaney, téhuekapo, buíapo, entok buíata bétuk junne, jü jábe ára liibrom étaponakeme, entok kía am bít béchïbo junne.

⁴ Huanäine tüisi buan táytek, yúmalasi au jípuremta kaa téyhuaka béchïbo, bueituk kaabe ára librom étapoy, entok kaabe ára am bitchay.

⁵ Huanäi senu yöturi ínel inou jiaahua:

—Katë buaana, bueituk jü León Judáta yoremempo yeu simlame, Davidta bétana yoiyöturimmet yeu tómtilame, yölataka áma yeu simla. Jüri ára am étapo, jume liibrom, entok jume guoy búsan seellom ára búttia.

⁶ Huanäine jü banko rey nésauta násuk entok naiki jíápsaka áma aneme násuk, entok yoiyöturim násuku, Kabaratane áma huéekamta bitchak. Mukiapo tóij-ritaka kökosi yáarita bénaakay. Guoy búsanim ahuakay, entok guoy búsanim pusekay. Huámëi ínel jume guoy búsan Diosta espíritum síme ániat bíttuarim.

⁷ Huanäi banko rey nésaupo kátekamtau rúkteka, librom ä bátatana mámpo ä jípurëu nuka.

⁸ Huanäi jume librom ä nuko, jume naiki jíápsaka áma aneme entok jume veinticuatro yoiyöturim jü Kabaratahuim tónommia jáptek. Símetakam arpam jípurey, entokim copam

oropo yáarim jípurey, inciensoy tatapunim. Ímëi jume santom oraciónim.

⁹ Entokim bemela buikim buiikay, ínel jíame:
Émpë am nüpo yúmala, jume liibrom,
entok sellom em étaponakë béchïbo;
bueïtuk empo jiokot yáahuaka mëhuak,
éntoke em ójboy Diosta béchïbo itom jínruk,
sime yóremraata, entok yún täbuiasi nokame,
entok peblom, entok naciónim.

¹⁰ Éntoke Diosta béchïbo réyesim entok sacer-
dootemsi itom yáala.
Huanäite ímï buíapo nésaunake.

¹¹ Huanäine banko rey nésaunta entok jume jíápsaka áma aneme entok jume veinte áma naiki yoiyöturim chíkola, ángelesim jáhuiatane jikkajak, entokne am bitchak. Ímëi juebena millonimtukay.

¹² Tüisim kusisi ínel jiaahuay:
Jü Kabara jiokot yáataka mëhuakame,
jüri am mabetpo yúmala, juka úttiärata,
juka rikorata, jita täyahuaamta, juka tüisi úttiata,
juka ä yörihuaka entok simek béppa ujoyóriata,
entok juka ä úttihuähui.

¹³ Entok sime jü téhuekapo yáari, entok buíata béppa, entok buíata bétuku, bahuepo ayukame, simetaka náu lópola ínëlim jiaahuay:
Jü banko rey nésaupo kátekamtahui,
entok Kabaratahui, bempörim béchïbotunake,
jü úttihuame, jü yörihuähui, jü simek béppa ujoyória,
entok jü yäura úttiära, jíba huásu-huásuktiapo.

14 Jume naikika jiápsaka áma aneme ínëlim jiaahuay:

—¡Júnentunake!

Huanäi jume veinticuatro yoiyöturim bem pújbammeyim múmula chätuka ä yörek, juka jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsamta.

6

Jume sellom

¹ Huanäine Kabarata bitchak, sellota huépülak ä étapoko. Jume naikika jiápsaka áma aneme násukne huépülak jíkkajak, yúku omtenta bënasi jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

² Huanäine ä bitchak, kábay tósalista. Huä át jikat kátekame éntok, kúta huíköta jípurey; entok huépü coronata mákhuak. Huanäi yöoka áma yeu siika, entok jíba yösimey.

³ Juka guosa huëpo sellota Kabarata ä étapoko, juka guosa huëpo jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁴ Huanäi júchi senu kábay áma yeu siika, kutkosi síkirika. Huä át kátekame éntok, úttiärata mákhuak, juka yánti jíapsihumta buíapo ayukamta ä tejalnakë béchïbo, entok emo am súanakë béchïbo. Huanäi bueürum ejparam mákhuak.

⁵ Juka sellota bájikum huémta ä étapoko, juka bájikum huëpo jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

Huanäine senu kábay chukurik bitchak. Jü át kátekame éntok, ä mámpo bajkulata jípurey.

6 Huanäine senu jáhuita jikkajak, jume naikika jiápsaka áma aneme násuku, ínel jáamta:

—¡Senu kilo tirijkom, senu taahuari tékiltam béj-re! Éntok, ¡báij kilo cebaadam, senu taahuari tékiltam béj-re! Të juka aceiteta entok vinota, ¡katë áu suuhua!

7 Juka sellota naikikum huémta ä étapoko, juka naikikum huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

8 Ámanne remteka kábay sahuarik bitchak. Jü át kátekame éntok, muerte ti téhuaakay. Jü infierno éntok, áa sáu huéiyey. Huanärim úttiata mákhuak, buíata naikisi näikimterita huéeläpo, ejparammea am súanakë béchïbo, tébaayi, kökoayi, entok animal yoyolika buíapo anemmeyí.

9 Juka sellota mamniku huémta ä étapok, altarta bétukne am bitchak, jume Diosta bétana bem nokakä béchïbo kókkolame, entok huitti Diostat éaka bem jiápsakä béchïbo.

10 Entokim úttesi kusisi chaayey, ínel jáakari:

—¡Jauhuey tájti, Señor, santo entok tua ájáriame, Akë am bittuanake, juka em úttia yäura, éntoke itom ójbo am béjtutuanake, jume ímí buíapo jiápsame?

11 Huanärim súpe totösálim mákhuak, entokim téjhuaahuak, júchi chúbala jimyore sáyhuaka, jume Cristota súalhuäpo ámemak

anim yumäu tájti, entok bempörim bénasi két am kókkonakë béchïbo.

¹² Juka sellota búsaniku huémta ä étapokne ä bitchak. Huanäi jü buía tüisi áu yoyöak. Jü tää éntok, chukurisi taahuak, lutu sánkom bénasi. Mecha éntok tókti sime ójbota bénasi taahuak.

¹³ Jume chókim éntok, téhueka bétana buíau kón huáttek, juka chuna óguota takam kón huáttia bénasi, jekata tüisi úttiaka am yoyoako.

¹⁴ Huanäi jü téhueka kaitatuk, jiösiata buekak náu bitiahuaka bénasi. Entok sime káhuim, entok bahuapo káhuim yeu jokame, sékänam jotek.

¹⁵ Jume buíapo reyim, entok jume buéresi ériahuame, jume riikom, jume capitanim, jume yäurata jípureme, entok sime sáyhuaka, entok kaa sáyhuaka aneme, káu guójökum éusuk, entok júyapo téta buérem násuku.

¹⁶ Huanärim juya káhuimmeu entok téta buéremmeu ínel jiaahua:

—Ítochem kón huátte, éntokem itom éssu, hua yörisi machi banko yäurapo kátekamta bétana, entok Kabarata ómtira ito béppa anë bétana!

¹⁷ Bueítuk jü buére taahuari bem ómtira béja yuumak. ¿Jábesu ára óusi huéeka taahuanake jáni?

7

Jume ciento cuarenta y cuatro mil sellotuarim

¹ Íkai simsuk éntokne naiki ángelesim jábuekame bitchak, ánia buíapo naiki kätana bëkatana. Júmëi béja jekata kétchalatukay,

jákun bíchaa junne, kaa jek iaaka, buíata béppa, bahueta béppa, entok kía jita júyata béppa junne.

² Täbui ángeltane ket bitchak, täata yeu huë bétana, jikau huémta, entok Dios jiápsamta sellota jípuremta. Huanäi tüisi kusisi ámet cháchayek, jume naiki ángelesimmechi, jume úttiärata mákhuakammechi, buíatau entok bahuetau kaa tühuata bem ámeu yáanakë béchibo, ínel ámeu jíaka:

³ —Kátem bát áu suuhua, jü buíatahui entok bahuetahui entok júyammeu junne, Diosta nésauta joame kóba méjëku sellota itom am óresuk jübua.

⁴ Huanäine am jíkkajak, am jaikitukähui, jume sellotuarim: ciento cuarenta y cuatro miltukaimme, síme jume Israelta üusimmet yeu sákalame.

⁵ Judátat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Rubéntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Gadtat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁶ Asertat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Neftalítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Manaséstat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁷ Simeóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Levíitat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Isacartat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim;

⁸ Zabulóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Josétat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Benjamíntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim.

Juebénaka totösalik sánkokame

⁹ Íkai simasuk éntok, juebena yóremraata síme naciónimpo jomemne bitchak, entok yóremraata kaa náu anim entok pueblom kaa nánalaik nokame, banko reypo kátekamta bíchäpo jäbuekame, entok Kabarata bíchäpo, totösalik sánkokame, bem mámpo éntok tako sáhuata jípureme. Ímëi éntok kara näikiatuy.

¹⁰ Entokim tüisi úttia chaayey, ínel jáakari:
 ¡Jü jínëuria Dios banko reypo kátekamta bétana huéiye,
 entok Kabarata bétana!

¹¹ Entok síme ángelesim banko reyta, entok jume yoiyöturim, entok jume naiki jíápsaka áma aneme, chíkolam jäbuekay. Huanärim banko reyta bíchäpo tónommia jáptek, kóm chätuka. Diostam yöreka ä úttilek,

¹² ínëli jáaka:

¡Júneltunake! ¡Jü Diosta tühua, entok jü looria,
 entok jita täyahuame,
 entok jü Diosta baysahueka jíapsihuame,
 símem béppa yörihuame, jü úttiära,
 entok jü úttia kaa lüteme,
 itom Diosta béchibotunake,
 jíba yü huásu-huásuktiapo! ¡Júnentunake!

¹³ Huanäi senu yöturi inou nookak, ínel jáaka:
 —Ímëi totösalik sánkokame, ¿jábesamme?
 Entok, ¿jáakun bétanasum äbo yáij-la?

¹⁴ Ínapo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, émpë jüneiya.

Huanäi áapo ínel inou jiaahua:

—Ímëi ínel jume úttesi jiokot anhuäpo entok kökosi machikuu yeu sákalame, entokim bem sánkota báksiala, entokim Kabarata ójbopo totösalisi am básuala.

¹⁵ Íari béchibom Diosta banko rey kátekamta bíchäpom aane. Entokim taahuarit entok tukaarit naa búrujti ä tiöpopo ä néshui johua. Jü banko reypo kátekame éntok ä jöota áme béppa cháanake.

¹⁶ Katim napat tébäurinake, entokim kaa júchi bäi kókkonake. Jü tää kaa áme béppatunake, entok jita táttaria júne kaa ámeu ayunake.

¹⁷ Bueítuk jü Kabara banko rey násuk aneme am suayanake, entok bää jiápsame yeu huëu bíchaa ámepat huéesimnake. Dios éntok jume bem pusim ópua tútenake.

8

Jü guoy búsan seello

¹ Juka guoy búsan sellota ä étapoko, jum téhuekapo yánti taahuak media horata huéeläpo.

² Huanäine guoy búsan ángelesim Diosta bíchäpo jábuekame bitchak. Huanärim guoy búsan trompeetam mákhuak.

³ Chúkula täbui ángel áma yepsak. Huanäi altariu kíktek, inciensota áma táttaahuäpo oro áusülik jípureka. Huanäi yún inciensota mákhuak, jume Diosta súaleka oraciónta joammak nahuä kütianakë béchibo, oro altarta béppa banko reyta pújbapo.

⁴ Huanäi juäri ángelta mámpo yeu siika, Diostau bíchaa, jü inciensota buiichia, jume Diosta súaleme oraciónmak náuhui.

⁵ Jü ángel éntok, incensariota nūka. Huanäi óbammea ä tápuniak, altarpó ayukammeyi. Huanäi buíau kóm ä guötiak. Huanäi yúku omtiriam ayu táytek, éntok jíahuim, éntok yúku béroktiriam; buía éntok két áu yoyoak.

Jume trompeetam

⁶ Huanäi jume guoy búsan ángelesim guoy búsan trompeetam jípureme, akim am kuj-taytek.

⁷ Jü ángel bát huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téjam entok táji ójbomak náu kütiahuak. Ímëri buíata béppa kóm guötiahuak. Huanäi jü júya bueere báisi näikimteri huéeläpo béekika tájjak, entok síme jü báso síali tájjak.

⁸ Jü ángel guoyiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi júya káhui buëuruta bénaaka, tájpo béeteka, bahuéu kóm jímmaahuak. Huanäi jü bahue báisi näikimteri huéeläpo béekika ójbosi áu yáuhuak.

⁹ Huanäi bahuepo jíápsame kókkok, jü báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok jume bar-com két tejalhuak, báisi näikimteri huéeläpo béekika.

¹⁰ Jü ángel bájiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téhueka bétana huépul chóki buëuruka kachimbata bënasi béeteka kón huétchek. Huanäi jume bathuem entok báam yeu huëpo báisi näikimteri huéeläpo béekimmet kón huétchek.

¹¹ Jü chóki éntok, “Chíburá” ti téhuaakay. Huanäi jume bäam báisi näikimteri huéeläpo béekika chibusim aayuk. Huanäi yún yóremraa kókkok, jume bäam chibusi ayukä béchïbo.

¹² Jü ángel naikipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi jü tää báisi näikimteri huéeläpo béekika kaa türika taahuak; anéli ket jü meecha, entok jume chókkim. Júnëlim kaa machisi taahuak, juka báisi näikimteta ámet ayukamta, kaita machiriata ayunakë béchïbo, taahuata báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok tukaapo junne.

¹³ Sepne ä bitchak, entokne ä jíkkajak, senu ángel téhueka násuk nëkamta, ínëli kusisi jíamta:

—¡Ay, ay, ay, jume buíapo jíápsammehui!
¡Bueitukim abe trompeetam kuuse, jume huate báij ángelesim!

9

¹ Jü ángel mamniku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine téhueka bétana senu chókita buíau kón huéchemta bitchak. Entok tüisi mékka kóm guójöriata llavem mákhuak.

² Huanäi juka guójöriata tüisi mékkak kömik étapok. Huanäi jü buiichia áma jikau siika, orno bueürupo buichiata yeu huë bënasi. Huanäi jü tää entok jü jeeka kaa machisim taahuak, jü buichiria guójöriapo yeu huémta béchïbo.

³ Jum buichiapo éntok, guöchim yeu sájjak, entokim buíau kón huáttek. Huanärim útteata mákhuak, machilim buíapo aneme bënasi.

⁴ Huanärim júya síarita buíapo ayukamta kaa nasonte sáyhuaka téjhuaahuak, entok jita síarik junne, entok jita buére júyata junne, ál-la yoremem kaa Diosta seello kóba méjèriat jípureme.

⁵ Tè katim am súa ìaahuaka téjhuaahuak; kíalim kókosi kaa pappehuamta ámeu joò ìaahuay, mamni metpo. Jü bem jóguo éntok, machil jujariata bénasi kókosi kaa papperisi ìnnètuy.

⁶ Huámechì taahuarimmet éntok, jume yoremem kókkohuamta jariunake, tè kaibum ä téunake. Entokim kókko péenake, tè jü kókkohuame am tö búitinake.

⁷ Jume guöchim éntok, kábäim náu nássuahuäu bíchaa kateme bénasi jita jípurey. Kóbat éntokim coroonam oro áusülisi náu yáari bénom jípurey. Jü bem pújba éntok, yoremta pújba bénaakay.

⁸ Jume chonim éntok, jámutta chomin bénaakay. Támim éntok, leonim támim bénaakay.

⁹ Bem takahuam éntok sisiguok súpem bénakim jípurey, sontarom bénasi. Bem másam jáhui éntok yún kábäim carrom náu nássuahuäu bíchaa tennë bénasi jíkkajtuy.

¹⁰ Machilim bénasim buásiakay, entokim bem buásiapo jìikiam bénasi ä jípurey. Bem buásiampo éntokim jóguota jípurey, mamni metpo jume yoremem bem kókosi jonákë béchìbo.

¹¹ Entok jü ángel guójöriapo mékka kóm yeu simlame áma reytaka nésahuey, bempörim béppa. Ìri éntok hebreo nokpo Abadón ti

téhuak; griego nokpo éntok, Apolión.

¹² Jü jìokot jìayhuame bát huéeme simsuk, të ketune guoyika bëye.

¹³ Jü ángel búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine senu jíahuita jíkkajak, naiki ahuám násuku oro altar Diosta bíchäpo órekaïpo.

¹⁴ Jü ángel búsanipo huémtahui, juka trompeetata jípuremtahui, ínel jiaahuak:

—Jume naiki ángelesimë búttia, buére bathue Eufretesta náapo súmarim.

¹⁵ Huanärim búttiahuak, jume naiki ángelesim, juka yóremraata báisi näikimteripo huéeläpo bekik bem súanakë béchïbo, bueítukim huäri horata, taahuata, metta, entok huásuktiriata béchïbo yeu púaritukay.

¹⁶ Jume sontarom kákabäeka näikiahuakamene jíkkajak. Guoy cien milloonimtukayme.

¹⁷ Júnelne am bitchak, jume kábäim, tenkupo bénasi, entok jume ámet josakame: Bem táhuichim sisiguokiy emo páttialatukay, síkilika táijta bénaaka, kútkosi tehuelika jacinto ténasi, entokim sahuaritukay, azufre ténasi. Jume kábäim éntok, leóna bénak kókobakay. Bem tempo éntok, tájji, buichiria, entok azufre yeu huéiyey.

¹⁸ İri báij huëpo chibuk jekakä béchïbo, jü yóremraa báisi näikimteri huéeläpo kókkok, jü táijta, buichiriata entok azufreta béchïbo; bem tempo yeu huémtayim ínel aayuk.

¹⁹ Jume kábäim úttiära bem tempo entok bem buásiat ayukay, bueítuk jume bem buásiam

bakochim bébenaakay. Bem kóbay éntokim jábeta kókosi johuay.

²⁰ Jü huate yóremraa, ìri chibu jeka yeu sikamtay kaa kókkokame, ìkärìm bíchaka júne kaa emo jíapsi kuaktiak, kaa türìk bem joäu bétana. Jume lemoonìom bem yörèu júnem kaa tójjak, oropo yáarim, tómi tósalipo, broncepo, tétapo entok kútapo yáarim junne. Ímèi ídolom; katim bitcha, katim jíkkaja, entokim kara naa kaate.

²¹ Entokim kaa emo jíapsi kuaktiak, jábeta bem mèlatukä bétana, móriata bem boojoria bétana junne, kaa emo jubeka náu jíapsihumta bétana junne, entok bem jita ékbuä bétana junne.

10

Jü ángel ili librommaki

¹ Senu ángelta úttiakamtane bitchak, téhueka bétana kómhuémta namupo bëtiataka ä kóba béppa éntok, kuruejta jípurey. Ä pújbahua éntok täata bénaakay. Ä guókim éntok táij béeteka jikau rúpaktehta bénaakay.

² Ä mámpo ili libro étaporim jípurey. Huanäi bátatana guókimmea bahueta béppa cheptek. Jume míkótana guókimmea éntok, buiata béppa.

³ Huanäi tüisi kusisi cháchayek, leónta omteka ä jíä bénasi. Ä cháchaysuk éntok, guoy búsan yúku omtiriam jíahuim jíkkaijtuatèbok.

⁴ Jume guoy búsan yúku omtiriam jiausuk, ínapone am jïojte báarey. Të téhueka bétana senu jáhuitane jíkkajak, ínel ínou jáamta:

—¡Akë am sellotua! ¡Katë yeu am buïbuisse, jume guoy búsan yúku omtiriam nokakähui, éntoke kaa am jïïojte!

⁵ Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéeka im bíchakähui téhuekau jikau mámtek.

⁶ Juka jíba yü huásu-huásuktiapo jíápsamtau, ä noki perentak juka téhuekata yáalamta entok juka áma ayukamta, buíata entok juka áma ayukamta, bahueta entok juka áma ayukamta, bát kéchaka, ínel jiaahuak:

—Síme ánia búiteme béja chúppuk.

⁷ Ál-la jü guoy búsan ángelta jáhui taahuarim yúmako, juka trompeetata béja ä kuj táyteko, juka Diosta éhuil éсотaka jípurëhui ál-la síme chúpilataka tahuanake, áapörík jume ä nésauta joame éntok profetam ä téjhuaakäpo ámani.

⁸ Jü jáhui téhueka bétana ín jíkkajakähui júchi ínou nookak. Huanäi ínel jiaahua:

—Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéekamtahuë huéiye. Huanärë jume ili libro étaporim ä mámpo ä jípurëhuë nüye.

⁹ Huanäine jü ángeltau siika, jume ili librom nee ä mák sähueka. Áapo éntok ínel ínou jiaahua:

—Jínya, Akë am buäye. Huanäi em tópapë chibusi ámey éenake. Em tempo éntokim kákkanake, mumu sítörím bénasi.

¹⁰ Huanäine jume ili librom ángelta mámpo nüka, entokne am buäka. Huanärim ín tempo

mumu sítörim Bénasi kákkaka taahuak. Të nee am buäsuk éntok ín tópapone chibusi ámey éiyak.

¹¹ Huanäi áapo ínel ínou jiaahuak:

—Úttia júchi Bénasi én em noknakèhui, juka nokta Diosta bétana emou kóm yúmamta, büru pueblom bétana, naciónim bétana, tattábui nókta nokam bétana, entok reyim bétana.

11

Jume guoyi Diosta testigom

¹ Huanäine ili bakata mákhuak, áy jujünaktehuä bennak. Huanäi ínel ínou jiaayhuak:

—¡Kiktée! Huanäi éntoke juka Diosta tiöpo jünakte, entok juka altarta, éntoke am náikia, jume áma ä úttileka ä yöreme.

² Të juka tebatta tiöpo päku yeutana órekamta, yehuë ä bëa. Katè ä jújünakte, bueituk kaa judíom mámpo tóij-ri. Bempo éntok át chécheptisunake, cuarenta áma guoy metpo, jü Diosta buére pueblo santopo täyahumtachi.

³ Huanäine jume guoy testiigom íno bétana noknakeme, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo, ámanne am bíttuanake, chukurik lutuka sánkokame.

⁴ Ímëi íno bétana nokame, jume guoy oliivom entok jume guoy kanteelam áma jájäbohuähui, béja buíapo anemta Diosta bíchäpo jábuekame.

⁵ Jábeta kókosi am yáa báareyo, táji bem tempo yeu sisime, jume am béj-reka kateme

táa báreka. Jábe junne kökosi am yáa báreka éáteko, alë bénasi mukpo yúmala.

⁶ Ímëi úttiärata jípure, téhuekata bem páttianakëhui, kaa yúknakë béchïbo, Diosta noki bem nokäu tájti. Entokim úttiärata jípure, báam ójbosi bem am yáanakë béchïbo, entok buíata béppa chibu jekata ayunakë béchïbo, jaikisi bem ínel éäpo.

⁷ Jume testiigom Diosta bétana noksuko, jü animal máusi maachi guójöria mékka kóm bétana jikau huéeme, ámemak náassuanake, entok yölataka áma yeu huéenake, entok am súanake.

⁸ Jume bem takahuam éntok, buére jóära itom Señorta kúrusit poponhuakapo yeu töritaka tahuanake, bueítuk täbuiasi téhuaahuäpo Sodooma entok Egipto ti téttehuaahua.

⁹ Entok jume síme pueblompo joomem, famíliam, entok kaa nanälaisi nokame, entok síme naciónim,, bem takahuam kókkolame áma bínnahe, báij taahuari áma meeliapo, entokim jíba kaa am mäatebonake.

¹⁰ Jume ímï buíapo béppa jíápsame úttesim al-leenake, am kókkokä béchïbo. Huanärim tepa al-leaka nátepua náu jita emo miknake. Bueítuk ímëi guoyika Diosta bétana nokame, kökosi machik jita ámeu yáalatukay, jume ím buíapo jíápsammehui.

¹¹ Të báij taahuari áma meeliam huéeyo, jü espíritu jíápsame Diosta bétana ámeu bíttuari ámet kibakek. Huanärim jíabetaka jáptek. Síme jume am bíchakame éntok guómtek; huanäi tüisi maujra amet huethek.

¹² Huanäri jume guoy testiigom jíahuita tüisi

úttiakamta téhueka bétana nokta jíkkajak, ínel ámeu jíamta:

—¡Äbem jikau kaate!

Huanärim namupo téhuekau bíchaa jikau jámuk. Huame am bėj-reka am sáayokame éntok am bitchak.

¹³ Huämi horapo buía tüisi áu yoyoak. Íari béchibo, guoj mamnita näikimteri huéeläpo huétchek jü buére jóära, buíata áu yoyoakä béchibo, entok guoy búsan mil yoremem kókkok. Jume huate éntok, tüisim májhueka taahuak. Huanärim Diosta téhuekapo kátekamta úttilek.

¹⁴ Jü jikot jiajhuame guoy huépo béja simsuk. Én éntok, jikot jiajhuame bájipo huéeme läuti äbo huéiye.

Jü trompeeta guoy búsanipo huéeme

¹⁵ Jü ángel guoy búsanipo huéeme trompeeta kúkusek. Huanäi buére jáhuim téhuekapo jíkkajtuk, ínel jíakari:

Jume reyimtaka nésahueme ániat ayukame, ítom Dios entok ä Cristo am áttiaka tahuanake. Áapo éntok nésaunake jíba yü huásu-huásuktiapo.

¹⁶ Jume veinte áma naiki yoiyöturim, Diosta bíchäpo bem banko yäurapo jokame, tónommeyim jáptek kóm chätuka, huanärim Diosta yosireka ä úttilek,

¹⁷ ínel jíaka:

Enchite baisauhue, Señor Dios,
símeta ára joame,
empo jíba aneme,

entok jíba aneïhui, entok äbo yebijnakeme.
 Bueïtuk juka tüisi yäura úttiärata, béjë ä nüla.
 Entok em nésaunakëhui, béjë ä naatela.
¹⁸ Jume naciónim, éntok öomtek;
 jü em kaa al-lea ómtira éntok yuumak.
 Jume kókkolammet bette noki em
 chúpanakëhui éntok két yuumak.
 Entok kétchi, jume em nésauta joame, jume
 profetam,
 jume enchi súaleme, jume em téhuam yöreme,
 kaa buéresi emo ériame éntok buéresi emo
 ériame yörihuame junne,
 Akë am béjtuanake, juka síme tühuata bem
 kobaka jájamlähui.
 Éntoke am tejalnake, jume buíat ayukamta te-
 jaleme.
¹⁹ Huanäi jü Diosta tiöpo étapohuak
 téhuekapo. Jü altar kajón huáijhua órekame
 éntok ára bíttuka taahuak. Huanäi yúku
 béroktiriam ruruti omtoka jiaahuak, éntok
 buía áu yoyoak, éntok buéresi téjam huáttek.

12

Jü jámmut entok jü dragón

¹ Senu señal buéresi téhuekapo yeu machiak:
 senu jámmut, täata súpekari. Ä guókpo éntok
 mecha órekay. Ä kóba béppa éntok, coronata
 guoj mamni áma guoyim chókekamta.

² Asoa báreka éntok, huantiriammea
 tēiney, bueïtuk jü asoa huantiriam béja áu
 yúmalatukay.

³ Huanäi jútchi, senu señal téhuekapo yeu machiak: senu dragón kútko síkiri tüsi buëuruka, guoy búsanim kóbakay, entok guoj mamnim ahuakay. Jume kóbam éntok hueuhuëpulaka guoy búsan ili coroonam jípurey.

⁴ Ä buásia éntok, jume chókim téhuekapo ayukame báisi näikimteri huéeläpo béekim am huíksimey. Huanäi buíata béppa chíbela am guötiak. Jü dragón éntok kíktek, jámut asoa báarentau yúmakari, ä asoa yeu tómték sep ä buä báreka.

⁵ Huanäi jü jámut ili outa asoak. İri béja áma yeu púatukay, kuttílasí ámet nésau iaahuaka, síme jume naciónimmechi. Huanäi jü jámut usi outa asoaka sep ä úhuahuak, Diosta reytaka ä anëpo ä annakë béchibo.

⁶ Jü jámut éntok mékka ánia see päriau bíchaa búitek; Dios júkái áa béchibo näikialatukay, jum ä annakeïpo. Áma aneka, símeta ä huáatiäu jípunake, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo.

⁷ Chúkula éntok, téhuekapo buere nássuahuak: Jü arcángel Míkkél éntok ä ángelesim dragóntamakim nássuay. Jü dragón két jume ä ángelesim huériaka, jü Míkeltamak nássuak,

⁸ tërim kaa yöok. Huäri béchibo téhuekapo kaitam áma jípureka taahuak, jü dragón entok jume ä ángelesim.

⁹ Huanäi päkun yeu béebiahuak, jü buere dragón, jü baakot binhua jauhuey

naateka aneme, jü diablo entok Satanás ti két téttehuaahuame. Íri sime ániata bäi táttähua. Sime ä ángelesimmak békti buíau kóm béebiahuaak.

¹⁰ Huanäine jáhuita kusisi jáamta jíkkajak téhueka bétana, ínel jáamta:

—Äbo yebij-la béjja jü jínëuria, entok jü úttiära, entok itom Diosta reytaka nésahuëhui, entok juka Cristota nésahuëhui. Bueituk béja yeu béebiahuaak, jü kaa tühuata am joä tíaka jíba am nátuame, jume itom sailam. Jüri béja tukaarit entok taahuapo naa búrujti itom Diosta bíchäpo am nátuay.

¹¹ Itom sailam éntok Kabarata ójbo guötiakamtayi entok Diosta nésaupo jíápsaka bem nokähui, huáayirim yölataka yeu sájjak; entokim bem jíápsim júnem kaa beutirek, bem kókkou núkisi.

¹² ¡Íari béchibem al-leiya, sime jü téhueka, entok eme áma jíápsame! ¡Jume huatemmeu ál-la tepa jiokot machisi ámeu huéenake, jume buíapo entok bahuapo jíápsammehui, bueituk jü diablo, tüisi kujtiaka entok omteka, enchimmeu kóm simla; jüneiya kaa jaiki taahuarim áu bëyëhui!

¹³ Jü dragón, buíau áu kóm béebiahuaakau jüneriaka, juka jámutta ili outa asoakamta guók jájja táytek.

¹⁴ Të jü jámmut guoy águila mása bueerem mákhuak, ámey ä nínakë béchibo, mékka ánia see päriau bícha, ä annakepo, bakottau mékka, jum báij huásuktiria áma méeliapo simeta ä buänakeu jípunakë béchibo.

¹⁵ Jü bakot éntok, ä tempo huämi, jámutta säu bäam bathueta bénasi guötiak, bathueta ä núk sim iaaka.

¹⁶ Të jü buía jámutta aniak, bueituk jü buía áu étapok. Huanäi juka bathueta yún báata huéiamta huüuktiak, juka báata dragónta tempo bétana yeu sikamta.

¹⁷ Huanäi jü dragón tüisi jámuttau kujteaka öomtek. Huanäi am bėj-reka siika, jume huate gentem jámuttat yeu sákalammechi, ámemak nássuaseka, jume Diosta nésau joame, entok jíba Cristota lütüriata jípureka ä nokame.

13

Jume guoy animaalim máusi mamachi

¹ See bahue mayoatne kíktek. Huanäine senu animal máusi machik guoy búsanim kóbakamta éntok guoj mamnim ahuakamta bitchak, bahuipo jikau huémta. Bem ahuammet éntok, guoj mamni diadeenam; bem kóbammet éntok, téhuam jjojterim Diosta bėj-reka juénasi jíame.

² Jü animal máusi maachi ín bíchakäu éntok, yóokota bénaakay. Ä guókim éntok, osota guókim bénaakay. Ä teni éntok, leónta teni bénaakay. Jü dragón éntok ä úttiärahua ä mákkak, entok jü banko yäurata kutkutti ä nésaunakéhui.

³ Huépul ä kóbahua muk máchisi kökosi yáata bénakne bitchak, të jü muk máchisi kökosi ä yáaripo éntok, türiaka yorelata. Huanäi síme

jü yóremra át guómtek. Huanärim jü animal máusi machita sáú kat táytek.

⁴ Huanärim ä úttilek, juka dragónta, juka animal máusi machik yáurata ä mákakäú béchïbo; entokim ä yosireka taahuak, juka animal máusi maachik, ínel jíakari:

—¿Jábesu íri animal máusi machita bénasi áu óuleme? Entok, ¿jábesu áamak nássua báreka éenake jáni?

⁵ Két tenta mákhuak, buéresi jita ä noknakë béchïbo, Diosta béj-reka jájana ä jiaunakë béchïbo. Entok yáurata mákhuak, cuarenta áma guoy metpo, jita ä yáanakë béchïbo.

⁶ Ä tenta étapoka éntok, jájana jiau táytek, Diosta béj-reka. Entok ä téhuam bétana, ä tiöpo bétana, éntok huame téhuekapo aneme bétana két jájana jiaahuak.

⁷ Huanäi santom bej-reka nássuatuahuak, entok am kobatuahuak. Entok ket yáurata mákhuak, síme yóremra kaa náu anim béppa, entok pueblommechi, entok huame juebena täbui nokta nokammechi, entok naciónimmechi.

⁸ Huanäirim síme ä yöreka áu mújtek, jume imi buíapo jíápsame, jume bem téhuam jum Kabara, mukukamta libro yü jíápsinake me jïojtepo, kaa áma jïojteri jípureme, jauhuey ániata naatekápo naateka.

⁹ Jábe nákakame ä jikkaijnake:

¹⁰ Bueítuk jábe pereesota hueriateko, pereesotaka núk sákana; jábe ejparammea më báahuame, ejparammea muknake. Tuttem jíápseka Cristotat éiya, eme Diosta pueblo, imi ayuk jü kutti jíapseka at boobit-huame.

11 Chúkula éntokne ket täbui animal máusi machik bitchak, buíapo yeu jikau huémta. Guoyim ahuakay, kabarata ahuam bénnam, të dragónta Bénasi nookay.

12 Éntok síme yäurata huaka animal máusi machik bat huémta jípurey, áapörík bíchäpo. Huanäi síme ániat jóakammeu nookak, juka animal máusi machik bat huémta am úttíl sáhueka, juka kökosi yáahuakamta, türiaka yorekamta.

13 Éntok két buére señaalim johuay. Bueítuk táijta junne téhueka bétana buíau kom huéetuay, yóremraata bíchäpo.

14 Entok am bäi táttähuay, jume buíapo jóakame, jume señaalim ä jotuaihuayi, animal máusi machita bíchäpo. Am sáuhuek, jume buíapo jóakame, animal máusi machita bénak am yáa iaka, hua ejparammey kökosi yáahuakame, entok júchi jíápsakame.

15 Huanäi jü animal máusi maachi chúkula huéeme úttiärata mákhuak, juka animal máusi machik bat huémta bénak yáari, ä jíabitetuanakë béchibo, bueítuk juka alë bénak yáarita noknakë béchibo, éntok am súdebonakë béchibo, símem jume kaa ä úttilekame.

16 Huanäi símem jume il-lichimmet éntok yoiyöhuemmet, rikommet éntok poloobemmet, búttiataka tekipanuummet éntok súmataka tekipanuummet, markata ámet yéchatebok, mam bátatana ö chë kóba méjéku.

17 Huanäi kaabe ára jita jínnyu, entok kara jita nenkay, ál-la hua markata jípureme jíbba, ö jü animal máusi machik téhuam, ö jume ä téhuaa

número.

¹⁸ Ímï koba suahuari aika; jü át jünïame ä näikïanake, juka animal máusi machita número, bueituk yorem número. Jü ä número éntok, búsan ciento áma sesenta y seis.

14

Jume ciento cuarenta áma naiki mil buikame

¹ Kabaratane bitchak, káhui Siónta béppa huéekamta, áapörïmak éntok, ciento cuarenta áma naiki miilimtaka. Ä téhuam éntok ä Áchayhua téhuam, bem kóba méjërïammet jïojteritam jïpurey.

² Huanäine senu jáhuita téhueka bétana jïkkajak, yún báam kusisi jíä bénasi, éntok yúkuta buéresi omtë bénasi jámta. Jü jáhui ín jïkkajáihui éntok, arpariom bem arpam ponä bénasi jïkkajtuy.

³ Huanärim senu buiiki bemelam buiikay, buére yörïsi machi banko yäurata bíchäpo, éntok jume naikika jíápsaka áma aneme éntok jume yoïyöturim bíchäpo. Huanäi kaabe ára am tátäyay, jume buiikim, ál-la jume ciento cuarenta áma naiki miilim, ímï buíapo jíápsame násuk jínëurime jíbba.

⁴ Ímëi béja jume jáamuchimmak kaa emo náyotekame, bueitukim jahuey jünem kaa jubek. Ímëi ámëria, jume Kabarata guojaaseme ják júne ä hueramäpo. Ímëi yóremraata násuk jínëurime, kësam ofrendata Diostau buíjhuäpo bénasi, éntok Kabaratau bícha.

5 Bem tempo éntok, kaita ára nókichiria téihuak, bueituk katim chicha maachim, Dios buére yórisi machi banko yäurata bíchápo.

Jü báij ángelesim nooki

6 Täbui ángeltane bitchak, téhueka násuk nékamta, tü nokta jíbapo béchïbo jiápsamta jípuremta, ä nok báreka jume buíapo jóakammehui, sime naciónimmehui, familiammehui, tattäbui nókta nokammehui, éntok pueblommehui.

7 Tüisi úttia ínel jiaahuay:

—¡Diostem májhueka jikau ä chátchaaka ä yöre! Bueituk yuumak jü hora, ä yäura ä bíttebonakëhui. Éntokem ä úttile, juka téhuekata, entok buíata, juka bahueta, entok jume bäam yeu pótame yáalamta.

8 Täbui ángel áa sáú siika, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére jóära Babilonia, bueituk jü vino kaa emo jubeka náu totöhuame, sime jume naciónim ä jítualä béchïbo!

9 Jü ángel bájiku huéeme éntok áme sáú siika, tüisi kusisi jíaka:

—Jábe júne juka animal máusi maachik, entok juka alë bénak yári, úttilekame entok ä markata ä kóba méjëku, ö ä mámpo ma-betakame,

10 áapo ket ä jinake, juka Diosta ómtirá vino tüisi máusi machisi jiokot anhuamta. Ìri Diosta copa ómtiriapo yeu töri, kaitamak kütiataka. Huanäi jiokot machisi yána, tájiyi

entok azufreyi, santo ángelesim entok Kabarata bíchäpo.

¹¹ Jü jiokot bem anëu buiichia éntok, jíba yü huásu-huásuktiapo jikau huéiye. Entokim kaa jimyoore, taahuapo entok tukaapo junne, jume animal máusi machita entok juka alë bénak yáarita úttileme, entok jábe junne juka ä téhuam marka mabetakame.

¹² ¡Ími bíttunake, jü Diosta pueblo yánti bem jíapsinakëhui, huame Diosta nésauro joame, entok Jesústa kaa koptíame!

¹³ Senu jáhuitane jíkkajak, téhueka bétana inou ínel jáamta:

—Jïojtë: “Úttesim al-leenake, ími naateka, jume kókkolam, Señortat éaka kókkokame.” Jëhui, ti jiaahua jü Espíritu Santo, bem tékil bétanam jimyorenake, bueítuk jü bem yáakäu áme bétana nokaka taahua.

Jü buápo jíchupahuame

¹⁴ Ámanne bitchak, huanäine senu namu tósálita bitchak. Namuta béppa éntok, senuk kátekamta, Yoremta Üusi bénnak. Ä kóbat éntok senu coroona oropo yáarik jípurey ä mámpo éntok osa buaahuim.

¹⁵ Huanäi tiöpo bétana täbui ángel áma yeu siika, tüisi kusisi chayeka, hua namuta béppa kátekamtahui:

—¡Osamë áman etpo kibacha! ¡Huanärë jíchupata toboktia, bueítuk jü hora béja yu-umak, jíchupä béchïbo! Bueítuk jü eechi béja chúpila.

¹⁶ Huanäi jü namuta béppa kátekame ä osam echú kibachak. Huanäi juka buíapo etta tóboktiak.

¹⁷ Senu ángel tiöpo téhuekapo kátekamta bétana yeu siika, ket senu osa buahuim jípureka.

¹⁸ Huanäi altarpö täbui ángel yeu siika, táijta béppa úttiärata jípureka. Huanäi tüisi kusisi át cháchayek, hua osa buahuim jípurementachi, ínel jáaka:

—¡Em osa buahuimë áman kibacha!
¡Huanärë paraj takam náu lópola buíapo chákame chúkta, bueítuk jume paraj takam béja buássi!

¹⁹ Jü ángel éntok ä osam buíata béppa búitiriak. Huanäi am chúktiak, jume páraj taakam, jume páraj eechim buíapo ayukame. Huanäi jume páraj takam canoa bueürupo am töaka am chirijtiak, jum Diosta omtirapo.

²⁰ Jume páraj takam éntok, buére jóära päkun chirijtiahuak. Huanäi am töhuakapo éntok, ójbo yeu siika. Baniata bénasi báij cien kiloometro chibejtek, bueítuk kábäi pereenammeu tájti yuumak.

15

Guoy búsan kökoam simeta chúpëpo huéénakeme

¹ Téhuekapone täbui señalta bitchak, buëuruk entok at guomtisi maachik: Guoy búsan ángesim guoy búsan kökoam simeta chúpëpo äbo huéénakeme jípurëhui. Bueítuk íméyi chúppey, jü Diosta omtëhui.

² Kétne ä bitchak, bahue vik-riota bénnak, tájjimak náu kütiarita, entok jume yölataka yeu sákalame, bahue vik-riota béppa jäbuekame, Diosta arpam jípureka. Ímëi áma yölataka yeu sájjak, juka animal máusi machita béppa, entok alë bénak yáarita béppa, entok ä tepojtim béppa, entok ä téhua número béppa.

³ Huanäi Moisés Diosta bétuk jíápsame buikimim buiikay, entok Kabarata bétana bui-ikim, ínel jíaka:

Buéresi entok ujyoori síme jita em yáalähui,
Señor Dios,

síme Útteata jípureme.

Lútulaimme, tepam huéchiasi maachi,
entokim lútüría, jume em böom,
empo síme ániat Rey.

⁴ ¿Jábesu kaa enchi máujnake, Señor,
entok em téhuam úttılınake?

Bueıtuk empo jíba santo;

huari béchıbo, síme naciónim, emou yáıjnake,
entokim enchi úttılınake,
bueıtuk jü lútüría em yáaläu béja bıt-huak.

⁵ Chúkula íkai simsukne ä bitchak, téhuekapo típo tua Diosta tabernaculo étapohuakamta.

⁶ Típo bétana éntok, guoy búsan ángelesim áma yeu sájjak, jume guoy búsan kókoam bem mámpo jípureka, lino totósalim bebelojkom súpeka, entok táupo huásala cıntom oropo yáarım jípureka.

⁷ Huanäi huépülaka jume naiki jíápsaka áma aneme jume guoy búsan ángelesim guoy búsan copam oropo yáarım am mákkak,

Diosta ómtiriay tátapunim, hua jíba yü huásu-huásuktiapo jíápsame.

⁸ Jü tiöpo éntok buiichiay tápunak, Diosta lóoria entok ä úttiära áma ayukä béchibo. Huanäi kaabe ára áman kibakey, jum tiöpopo, jume guoy búsan ángelesim jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípurëu am lütiau tájti.

16

Jume copam Diosta omtëu jípureme

¹ Senu jáhuiata tüisi kusikne jikkajak, tiöpo bétana jume guoy búsan ángelesimeu ínel jáamta:

—Ámanem sájaka buíata béppa am töa, jume guoy búsan coopam Diosta ómtiriay tátapunim.

² Jü ángel bat huéeme áman siika. Huanäi ä copapo ayukamta buíata béppa töak. Huanäi animal máusi machi markata jípuremmet entok juka alë bénak yáarita úttillemmet sähua juénaka entok úttesi chicha jubaka ámet yeu siika, jume yorememmechi.

³ Jü ángel guoyiku huéeme ä copapo ayukamta bahueta béppa töak. Jü bahue bää éntok yorem mukilata ójbo bénasi áu yáuhuak. Huanäi síme bahuepo jíápsaka aneme kókkok.

⁴ Jü ángel bájiku huéeme bathuemmet entok ják báam yeu pótäpo juka ä copapo ayukamta áme béppa töak. Huanärim ójbosi emo yáuhuak, jume báam.

⁵ Huanäine juka ángelta báammeu bíttuata jikkajak, ínel jáamta:

—Empo huépülsi lütüriata jíba ára joame, Señor, Empo jiápsame éntok jiápsaihui, jü Santo, bueituké ínëli bétte nokta ámet chüppak.

⁶ Bueituk bempo em gentepom joome entok profetam ójbo guötiak; én éntok empo ójbota am jítuak. Akim ä mabetpo yúmala.

⁷ Kétne senuk jikkajak altarta kátekä bétana, ínel jíamta:

—Lütüriapo Señor Dios, simeta ára joame, empo lütüriapo entok kuttílasi em noki ámet chüppak.

⁸ Jü ángel naikiku huéeme ä copapo ayukamta täata béppa töak. Täa éntok úttiäraata mákhuak, ä tájiy yóremraata am táanakë béchïbo.

⁹ Huanäi simem úttesi jiokot machisi tájaka taahuak. Tërim kaa Diostau emo jíapsi kuaktiak, entokim kaa ä úttilek, ál-lam jájjana áa bétana nookak, áapo úttiärata jípureme, íkái chibuk jekamta béchïbo.

¹⁰ Jü ángel mamniku huéeme ä copapo ayukamta jü animal máusi machita ä yeyesä banko béppa ä töak. Huanäi néshueka reytaka ä kátekäpo kaa machika taahuak. Huanärim kökosi ä ínnëaka emo nín kékkey.

¹¹ Huanärim Dios téhuekapo jiápsamta bétana jájana nookak, juka kökosi bem ínnëau béchïbo entok bem sähuam béchïbo. Júnentaka júnem kaa emo jíapsi kuaktiak Diosta béj-reka bem jiapsä násuk junne.

¹² Jü ángel búsaniku huéeme ä copapo ayukamta buére bathue Éufratesta béppa töak. Jü ä bää éntok huaakek, böota ayunakë béchïbo,

reyim täata yeu huë bétana kateme áma huám am kannakë béchibo.

¹³ Huanäine jü dragónta tem bétana entok jü animal máusi machita tem bétana entok jü profeeta ára nókichi tem bétana baij espíritu chicha machim bátächim benamne yeu kateme bitchak.

¹⁴ Bueituk lemooniom espíritumme. Señalimim johua, entokim reyim síme ániat anemmehuim kaate, áma náu am tójj báreka jum nássuahuäpo hua Diosta simeta ára joä buére táapo.

¹⁵ “¡Áachem suuhua! Ínapone lak-ronta bénasi äbo huéiye. Tüisi yúmalasi al-lehuamta jipunake jü kaa kócheka jíápsame entok ä sánkohua suayame. Bueituk ä sánkohua kaa suayame éntok, tiusi kaa sánkoka hueramnake.”

¹⁶ Huanäi áma náu am tójjak, jume reyim, hebreo nokpo Armagedón ti téhuaakapo.

¹⁷ Jü ángel guoy búsaniku huéeme ä copapo ayukamta jekapo ä guötiak. Huanäi senu buére jíahui áma yeu siika, áman tiöpo téhuekapo kátekä bétana, jum buére banko yäurata bétana, ínel jíaka:

—¡Béja chúpila!

¹⁸ Huanäi béroktiriam ayu táytek, entok jíahuim entok yúku omtiriam; entok buía tüisi áu yoyoak. Yoremta ímí buíata béppa jíápsay naateka, jauhuey junne kaa ínëli úttia áu yoyoolatukay, jü buíya.

¹⁹ Huanäi jü buére jóära báisi näikim huétchek, entok jume huáte buére jóära ániat ayukame huáttek. Huanäi Dios buére jóära

Babiloniatau huáhuaatek, ómtira vinota ä jítua báreka, bueituk áapo áu ä bíttuak ä omtëpo.

²⁰ Huanäi síme jume buía káhuim bahue násuk jokame, entok jume júya káhuim, ámam kaitatuk.

²¹ Huanäi téhueka bétana yóremrata béppa téjam tüisi buereka kóm huáttek, cuarenta kilota béppa bétteka. Huanäi jü yóremra Diosta bétana jájana nookak, ïri kaa tühua téjam bétana ámeu sikamta béchïbo, bueitukim úttesi jiokot yáahuak.

17

Jü jámut yún yorememmak jíápsame jiokot noki át chúpahuame

¹ Huanäi yepsak huépülaka, jum guoy búsan ángelesimpo huéeme, jume guoy búsan copam jípureihui. Huanäi ínomak nookak, ínel ínou jáaka:

—Ábe huéiye; huanäine enchi ä bíttuanake jáchin jiokot machisi áu ä huéenakëhui, jü jámut yún yorememmak jíapsilamtahui, yun báam béppa kátekame.

² Huärimakim totösula, jume reyim ímï ániat jíápsame; jume ímï buíapo jóakame éntok, jü ä kaa tíura vinoyim naakosula.

³ Huanäi Espíritupo ánia see päriau bíchaa nee núk siika. Huanäine huépul jámutta bitchak, animal kútko síkirikut béppa kátekamta, yún téhuam Diosta béj-reka juénasi jíame át jïojtetaka, guoy búsaním kóbakamta entok guoj mamnim ahuakamta.

4 Jü jámut éntok kútkosi síkirim entok síkili azuulik sánkokay, entok oroyi entok téta uyorimmeyi entok perlammeysi túlisi áu yáalatukay. Á mámpo éntok oro copata jípurey; jita kaa bíbit máchik entok jábetamak júne ä boböyëu jaiti máchiray tápuniakay.

5 Á kóba méjériat éntok, senu téhuam kara ámet júneetume jiojtetukay: “Jü buére Babilonia, jü jáamuchim kaa titihuëram áiye, entok sime juka ímí buíapo jaiti machik johuamta kétchi.”

6 Huanäine jünëiak juka jámutta naa múkilatukaïhui santom ójbuayi entok jume Jesústa téhuam súaleka kókkokame ójbuayi. Á bíchakane guómtek, entokne úttesi át guómtilataka taahuak.

7 Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—¿Jatchiakasë át guómtila? Ínapo enchi téjhuaanake, juka jámutta bétana esotaka kaa júneriahuamta, entok jü animal máusi machik ä huéria bétana, jü guoy búsaním kóbakame entok guoj mamnim ahuakame.

8 Jü animal máusi machi em bíchakähui bannaataka jíápsay; én éntok kaa jíápsa. Të én éntok, mékka kóm guójöria bétana jikau jámu báare. Jikau jámusuk, jíbapo béchibo áu tárúnau bíchaa huéenake. Jume buíapo jíápsame ániata naatekápo bem téhuam kaa jum libro yü jíápsihuäpo jiojterime guómtinakemme, animal máusi machita bíchaka, hua bannaataka jíápsaïhui; én éntok kaa jíápsa, entok júchi jíápsinake.

⁹ 'Īri jü kóba suahuata jípurementa béchĭbo: Jume guoy búsan kóbam guoy búsan káhuimme; huámechi béppa káttek, jü jámmut.

¹⁰ Entokim guoy búsan reyim. Mamnikam béja huáttila; huépülaka én nésahue; senu éntok ketune kee yepsa; të yepsak éntok kaa bínhua ímĭ annake.

¹¹ Jü animal máusi machi bannaataka jiápsaihui, én éntok béja kaa jiápsa. Īri jü rey guoj naikiku huéeme, entok kétchi jü guoy búsaním násuk náikiari; entok áu ä tärunakeu bíchaa huéiye.

¹² 'Jume guoj mamni ahua em bíchakähui, guoj mamni reyimme. Ketunem kee ä mabeta, reytaka bem nésaunakepo. Të senu horapom yäurata mabetnake, reyim bénasi, jü animal máusi machitamaki.

¹³ Ímĕi nanancha éiya, entokim bem úttiärata entok bem yäura juka animal máusi machita ä máknake.

¹⁴ Kabaratamakim náassuanake; jü Kabara éntok am kobanake, bueítuk Áapo síme reyim béppa Rey, entok síme nésahueme béppa nésahue. Jume Áamak aneme éntok, Diosta bétana núnurim entok yeu púarim entok jume át jiápseka kaa ä koptíame.

¹⁵ Jü ángel kət ínel inou jiaahua:

—Jume baa bürum jámut yún yorememmak jiápsilamta kátekäpo em bíchakähui, pueblomme; juebena gentemme, täbui nókta nokame, entok naciónimme.

¹⁶ Jü animal máusi maachi entok jume guoj mamni ahua animal máusi machitat em

bíchakäu, ímëi juka jámut kaa tihuëraata kaa bíbit péenake, entokim áapola sipasola kaa súpekamta tóijnake, entokim ä takahua huakaj buänake, entokim táijpo ä táanake.

¹⁷ Bueítuk Dios bem jiápsipo ä yétchak, ä éäu am yáanakë béchïbo: nánancha éaka bem yäura animal máusi machitam ä máknake, Diosta noki chúpëu tájti.

¹⁸ Jü jámut em bíchakäu éntok, jü buére jóära ímï ániat reyim béppa nésahueme.

18

Jü Babilonia huéchékame

¹ Íkai simsuk éntokne senu ángelta téhueka bétana kóm huémta bitchak, yäura úttiäraata jípuremta. Jü buía éntok ä machiriahuk ä looriayi.

² Huanäi úttia kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére Babilonia! Lemooniom éntok áma jóatela, entok síme espíritu jaiti mamachika áma éusula, entok síme huikit jaiti mamachim entok kaa bíbit máchikam áma tosatela.

³ Bueítuk síme naciónim ái naakok, jü úttesi kaa ä tiura vinoyi. Jume reyim ániat jiápsame éntok áamak totösuk. Jume ímï ániat jita nenkame éntok áma rikotuk, jü jita yún uyyorik áma ayukamtayi.

⁴ Huanäine senu jáhuita jíkkajak, téhueka bétana ínel jiamta:

—Ámem yeu kaate, eme ín pueblo, juka kaa tühuata bem joähui kaa enchim ámemak ä

jonákë béchïbo, entok juka chibu jékata ámeu ayunakemta kaa enchimmet huéenakë béchïbo.

⁵ Bueïtuk jü kaa tühua bem joäu téhuekau tájti yúmala; Dios éntok síme bem kaa tühuabeu huahuaatek.

⁶ Akem ä mákka, áapörík enchim ä mákakä bénasi, entok guosa nat béppem ä béjtua, jum copapo. Juka jijihuamta huatem béchïbo ä yáakáhuem ä yáaria, guosa áa béppa chë úttiakamta.

⁷ Ahuä buérialekä béchïbo, entok tüisi al-leesuka ä jíápsakä béchïbo, chë júnem kókosi ä éetua éntokem ä buantua; bueïtuk ä jíápsipo ínel jiaahua: “Ínapone reinata bénasi káttek, entokne kaa jókoptula, entokne kaibu buanhumta bínnake.”

⁸ Huari béchïbo senu táapo síme chibuka át jeknake: kókkohuame, buanhuame, entok tébaa. Entok tájiy táana, bueïtuk buére úttiak jü Dios, jü Señor juka nokta béttek át chúpame.

⁹ Jume reyim ániat aneme áamak totösulame entok al-leaka áamak jíápsilame buannakemme; entokim jíápsipo kókosi ä sirok-rianake, juka buichiata bíchaka ä táahuayo.

¹⁰ Mékka jábueka jiokot ä johuay májhuekam ínel jiaunake:

—¡Ay, ay! ¡Empo buére jóära Babilonia, jü buére jóära tüisi úttiakame! ¡Bueïtuk senu horapo Diosta noki béttesi emót chúppuk!

¹¹ Jume ániat jita nénkilerom éntok buaana, entokim jíápsi kókosi ä sirok-ria, bueïtuk béja kaabe juka bem nénenkäu jínnu:

¹² oro áusülipo, platapo, téta ujyori, perlampo yáata, sánko lino finopo yáata, síkirika, sedapo yáata, kútkoka, síme jita kúta túlisi jubata, jita marfilpo yáata, jita kúta yeu púaripo yáata, jita cobre yáata, sisiguok yáata, entok mármolpo yáata,

¹³ entok canelata entok buähuaamta kíasi jubak jojoame, inciensota, mirrata, olibanota, vinota, aceiteta, harina chë türita, tirijkom, animaalim jita pupüateme, kabaram, kábäim, carrom, entok súmataka tekipanuame, bueituk ímëi yóremraata jíapsim.

¹⁴ Huanärim jü buére jóäratau ínel jiaunake:

—¡Béjë kaa am jípure jume taka kiuhuam, tepa em türëhui! ¡Jíba béchibë ä taruk, juka ujyorisi em jípusukähui, entok em rikoata!

¹⁵ Jume íkai tekipanuame, entokim rikotuk jü buére jóärata huämi, mékkam jäbueka tahuanaake, májhueka jiokot ä johuayo. Buanakam ä sirok-rianake,

¹⁶ ínel jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchibo! ¡Áapo lino finota entok kútkok entok síkirim súpekay, oroyi, téta ujyorimmey entok pérlammeyi!

¹⁷ ¡Bueituk senu horapo tejalhuak, jü yún jita rikora ä jípureihui!

Jume barcopo huéhueriame nésahueme entok síme jume barcompo kakateme, entok síme jume marinerom bahuapo tekipanuaka emo aniaame mékkam jäbueka taahuak.

¹⁸ Ä béetëu buichiata bíchakam cháchayek, ínel jíaka:

—¿Jíta buére jóärasu i buére jóärata bénaakay?

¹⁹ Huanärim bem kóbam béppam emo buíatuak, chayeka, buanaka entok jiokot jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchïbo! Yún jita ä jípureïbeyim rikotuk, síme jume bahuapo barcom jípureme. ¡Bueïtuk senu chúbalaposu tejalhuak!

²⁰ ¡Empo téhueka al-leäe, jü buére jóärata bétana! ¡Éntokem al-leiya, eme Diosta yoremraapo joome, entok apóstolim entok profetam! ¡Bueïtuk Dios jiokot nokta át chúpaka ä yäura bíttuak, enchim béchïbo!

²¹ Huanäi senu ángel úttiakame huépul tétata nüka, buére téta morinota bénnak. Huanäi bahuéu kóm ä jímmak, ínel jíaka:

—¡Téta úttiaka kóm jímmaahuaka bénasi kóm tatabna, jü Babilonia, jü buére jóära! Huanäi jauhuey junne kaa téuna.

²² Jauhuey junne em böommet béja kaa jíkkaijtunake, arpa ponhuame, entok baka kúsia, entok trompeeta. Entok jita tékil mámpo johuame junne kaa emót téuna; morino jáhui junne kaa emót jíkkaijtunake.

²³ Jauhuey junne béja kaa emót machirianake, jü lámparata machiria, entok emo jubhuame pajko jáhui kaa emót jíkkaijtuna. Bueïtuk jume em jita nenkileerom ími ániat úttiitam jípurey, éntoke em móriay síme naciónim, bāitattāusuk.

²⁴ Bueïtuk jümü buére jóärapo ójbo áma téihuak, profetam entok Diosta yoremraapo joomem entok síme jume ími ániat súahuakame ójbo.

19

Jü téhuekapo Diosta úttihuame

¹ Íkai simsuko senu jáhuitane jikkajak, tüisi kuusik téhueka bétana, juebenam yun náu anë bénasi, ínel jáamta:

¡Aleluya! Jínëuria, entok yörihuame,
entok lóoria, entok úttiära,
itom Señor Dios am áttiak.

² Bueituk áapo lútulaisi entok lütüriapo áman ä yäura bíttebok.

Áapo jü jámut buére kaa tihuemtat nokta béttek át chúppak,

bueituk ä kaa tiuray ániata nasontek.

Entok jume Diosta nésau joame áma súahuakame ä bejtutuak apöríkuchi.

³ Juchim ínel jiaahua:

—¡Aleluya! Ä buichia éntok jíba huásu-huásuktiapo jikau huéiye.

⁴ Jume veinte áma naiki yoiyöturim entok jume naiki jiápsaka áma aneme tónommia jápteka buíau kóm chätuk. Huanärim Diosta úttilek, juka yörisi machi buére banko yäurapo kátekamta. Huanärim ínel jiaahuay:

—¡Júnentunake! ¡Aleluya!

⁵ Huanäi jü buére yörisi machi banko yäurapo senu jáhui yeu siika, ínel jíaka:

Itom Diostem úttile, síme eme ä nésauri joame, entok ä yöreme, junëli jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame junne.

Jü Kabarata jubë pajkopo kuptey jibuáhuame

⁶ Huanäine jáhuita jikkajak, juebenam náu anë bénasi, bää bürum jáhui bénasi éntok buére yúku omtiriam jáhui bénasi, ínel jáamta: ¡Aleluya! Bueituk jü Señor itom Dios simeta ára joame reytaka nésahue.

⁷ Ujyorisite éenake, entokte al-leenake, entokte lóoriata ä máknake, bueituk Kabarata jubëu pajko béja yuumak. Ä kunaseme éntok tülisi áu yáaka sánkotela.

⁸ Áapo éntok lino finoyi tülisi machiyi entok belojkoy súpetuahuak.

Bueituk jü lino fino, Diosta pueblopo joomem Diosta bíchäpo tülisi huéchiasi anhuame.

⁹ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte: “Al-leehuame áme béchibotunake, jume Kabarata jubë pajkopo jibuä iaahuaka núnurim.”

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Ímëi Diosta nokim lütüriamme.

¹⁰ Huanäine ángelta guókpo áu tónommia kíktek, ä yöri báreka. Áapo éntok ínel inou jiaahua:

—Èe, jkatë júkai johua! Bueituk ínapo Diosta nésauri johua, emo bénasi, entok Cristota huám émomak aanim, entok Jesústa bétana nok lütüria kaa koptiame bénasi. Diostë yöre.

Bueituk jü Jesústa nok lütüria profeciata espíritu.

Jü kábäi tósaliit jikat yessimeme

¹¹ Huanäine téhuekata étaporikne bitchak; kábäi tósali éntok áma yeu machiak. Jü át yessimeme éntok, jü huitti Diostat jiápseka tua

lütüriapo ájaria ti téhuak, bueituk lütüriapo huám néshue, entok nássua.

¹² Ä pusim éntok tájita béetë bénaakay. Ä kóbat éntok yún diadeemam huériay. Entok senu téhuam át jiojterim jípurey, kaabeta éntok täyähui, áapo jíbba.

¹³ Ä súpem éntok símekut ójbokay; ä téhuam éntok, “Diosta Nookim”, tim téhuaakay.

¹⁴ Jume téhuekapo sontarom éntok, lino fino totösalik entok tülisi machik sánkoka áa sáukim kaatey, kábäi totösalimmechi.

¹⁵ Ä tem bétana éntok ejpara buahui síbulaika yeu huéiye, jume naciónim, ay kókosi yáa báreka. Áapo éntok kutkutti jíbebia sisiguokiya ámet nésaunake. Huanäi Dios símeta ára joame tüisi omteka ámet cheptinake, jum vinota jojohuäpo.

¹⁶ Ä sánkot entok ä máchammet ímëi téhuam át jiojteri: “Símem reyimmeu Rey síme néshueme áapo sauhue.”

¹⁷ Huanäine senu ángelta táat huékamta bitchak. Huanäi tüisi kusisi cháchayek, síme huikichim téhueka násuk nenëyemmehui, ínel jíaka:

—¡Äbem kaate, éntokem Diosta buére kuptey jibuähuäpo náu rúkte,

¹⁸ bueituk reyim entok jume sontaro yö yáarim huaakas enchim buänakë béchíbo, entok yoreme úuttiakame huaakas, kábäim entok ámet josakame huaakas, entok símem súmerataka entok kaa súmerataka aneme huaakas, jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame huaakas!

19 Huanäine animal máusi machita bitchak, entok reyim ániat aneme entok bem sontarom, emo náu tóij-lame jü kábäit yessimemtamak nássua báreka, entok ä sontarommaki.

20 Huanäi jü animal máusi machi preeesotehuak, áapörimak éntok jü profeeta ára nókichi ä bíchäpo señaalim yáakame. Júmëi am bätäulatukay, jume animal máusi machita marka mabetakame entok alë Bénasi yáata úttilekame. Ímëi guoyika jiápsakam táji baubäata Bénaku azuufrey béetëpom kóm guötiahuak.

21 Jume huate éntok súahuak, jume ejparam kábäit yessimemta tempo yeu huémtayi. Huanäi síme jume huikichim huakajta ára buáyeme am buäka jóbuak.

20

Jume mil huásuktiriam

1 Senu ángeltane bitchak, téhueka bétana kóm huémta, mékka kóm guójöria llavem huériaka, cadeena bueürum éntok mámpo jípureka.

2 Huanäi juka dragóna buíssek, jü bakot binhua jakhuey huéeme, jüri beja jü diablo entok Satanás. Huanäi mil huásuktiapo ä súmmak.

3 Huanäi mékka kóm guójöku kömä jímmak. Huanäi ä páttiak, entok ä sello áa béppa yétchak, jume naciónim béja kaa ä bätatäunakë béchïbo, mil huásuktiriam yumäu tájti. Íkäi simsuk éntok júchi chúbala búttiana.

⁴ Huanäine banko yäuram bitchak. Huanärim éntok ámet jotek, jume yäurata mabet-lame Diosta noki jábetat chúpanakeme. Huanäine két am bitchak, jume kóba chúktiahuakame Jesústa lútüría bem nokakä béchïbo entok Diosta noki béchïbo. Ímëi animal máusi machita entok jume alë bénak yáarik kaa úttilekame, entok juka markata bem kóba méjèriat entok bem mámpo júne kaa mabetak. Huanärim jábiteka jíápsak, entokim Cristotamak mil huásuktiapo nésahuek.

⁵ Të jume huate kókkolame katim júchi jábitek, mil huásuktiriam yúmak jübua. Ìri jü kësampo jíabitehuame.

⁶ ¡Tüisim al-leenake, jume kësampo jíabitehuäpo jíabitekame! Jü mukia guoyikun huéeme kaita ámeu yáanake, ál-lam sacerdotemtunake, Diosta entok Cristota béchïbo, entokim áamak nésaunake mil huásuktiapo.

⁷ Mil huásuktiriam yúmako, Satanás búttiana, ä páttiatukäpo.

⁸ Huanäi yeu sika naiki kätana naciónim, síme ániat ayukame bätäunake, Gogta entok Magogta, náu am tóij báreka am nássuanakë béchïbo. Ímëi éntok bahue sëeta bénasi búrunake.

⁹ Huanärim síme ániat bétana ámam jikau náu yájjak. Diosta yoremem nau anëpo entok buére jóära Diosta nákëhuim kóntiak. Të Dios téhueka bétana táijta kóm simtuak. Huanäi símem táiyak.

¹⁰ Huanäi jü diablo am bätähuakame baubäa

azuufrey táji béetëpo kóm jímmaahuak, jum animal janti machita entok profeeta ára nókichita anëpo. Huanäi jü tüisi kökosi buanhuame kaa chúkteka ámeu ayutuana, taahuarit entok tukaarit naa búrujti jíba yü huásu-huásuktiapo.

Buére rey banko tósali yäura bít-huame

¹¹ Huanäine buére rey banko tósalik bitchak, entok juka áma kátekamta. Ä bíchäpo jü buíya entok jü téhueka yehuim ténnek. Huanäi jü bem annakepo ják júne kaa téihuak.

¹² Huanäine jume kókkolam bitchak, jume chë yörisi maachim entok kaa yörisi maachim, Diosta bíchäpo jäbuekame. Huanäi jume librom étapohuak, entok täbui librom kétchi; ímëi éntok jíapsihuame liibrom. Huanäi jume kókkolam yäura bíttuahuak, bueítuk juka jita bem yáakäu jum librompo jöjterita jäpo ámani.

¹³ Huanäi jü bahue kókkolam ä jípurëu yeu am sákatuak. Jü muerte entok jü Hades kókkolam aneípo jume kókkolamim yeu sákatuak. Huanäi huehuëpulaka yäura bíttuahuak, síme jita bem yáakäpo ámani.

¹⁴ Huanäi jü muerte entok jü Hades baubäa tájihuum kóm guötiahuak; íri kókkohuame jü guoyikun huéeme.

¹⁵ Síme jume bem téhuam kaa áma jöjteri jípureme jum jíapsihuame libropo, baubäa tájihuum kóm guötiahuak.

21

Téhueka bemela entok buía bemela

¹ Senu téhueka bemelatane bitchak, entok senu buía bemelata; bueituk jü téhueka bat huéeme entok buía bat huéeme lütekamme. Bahue júne béja kaitatuk.

² Entok ínapo Juan juka buére jóära Diosta yeu púari, Jerusalén bemelatane bitchak, Diosta téhueka bétana kóm huémta, kuna báaremta túlisi áu yáalata bénasi, ä jub báaremta béchïbo.

³ Huanäine téhueka bétana senu jáhuita tüisi kusisi jáamta jákkajak:

—¡Dios én síme gentetamak jóuhuak! Ámemak jáapsinake; bempo éntok ä pueblotunake. Dios éntok ámemaktunake, bem Diostaka.

⁴ Dios bem pusim síme ópua tútenake; entok kókkohuame kaitatunake, entok buanhuame junne. Kökosi éehuame junne, entok huántiriam junne, bueituk jü jita bát ayukaïhui béja lütek.

⁵ Jü rey bankopo kátekame éntok ínel jiaahua:

—Ínapone símeta én bemelasi johua.

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Akë ä jïojte, bueituk ï nokhuame tua lütüría entok lútula huëpo huéiye.

⁶ Huanäi ínel inou jiaahua:

—Béja yáasuhuak. Ínapone jü Alfa entok Omega, jü bát huéeme entok chúpëpo huéeme. Huaka bäimukemta, ínapone ä bää miknake, kaita béjtuahuaka, jume bäam yeu chépteme jápsihumta yore mákame.

7 Huä yookame simeta ikäi mabetnake. Ínapo éntok áu Diostunake; áapo éntok ín üussitunake.

8 Të jume nanahuiam, jume Diosta kaa súalëram, jume jaiti máchiraaku jiápsame, jume jábeta súalame, jume kaa emo jubeka náu jiápsame, jume móriata boojoriame, jume dios yorem yáarim yöreme, entok sime jume ára nókichim, jum baubäa táijta béetëpo entok azuufrekäpom annake. İri jü guoyikun huëpo kókkohuame.

Jü Jerusalén bemela

9 Huanäi senu ángel jume guoy búsanimmak näikiari, guoy búsan copam guoy búsan kaa tühua kókoammey chükula hueenakemtay tápunim jípureme, inou siika. Huanäi inomak nookak, ínel jáka:

—Binë huéiye. Ínapone juka kunasemta enchi bíttuanake, jü Kabarata juubi.

10 Huanäi Espíritupo senu buére káhuuu entok mejikachikun nee núk siika. Huanäi buére jóära Diosta yeu púari Jerusalénta nee bíttuak, téhueka Diosta tehueka bétana kóm huémta.

11 Diosta lóoria jípurey; ä machiria éntok téta tüisi uyyorita bénaakay, téta jaspeta bénasi; cristalta bénasi naa machiakay.

12 Buére jóära Jerusalén chíkola éntok téta kóräita buëuruk mejikachik jípurey, doocem puertakamta. Puertampo éntok huëpul ángelesim jábuekay, entok téhuam puertammet jiojteritukay; ímëi jume dooce famíliam Israelta üusim téhuam.

13 Täata yeu huë bétana, báij puertam; norte bétana, báij puertam; sur bétana, báij puertam; täata áman huéchë bétana, báij puertam.

14 Jü buére jóära téta kóräi éntok dooce tétam nahuakay. Ámet éntok áma jiojteritukay, jume dooce Kabarata apóstolim téhuam.

15 Jü ínomak nokame éntok ili bakata áy jujünaktehuamta oropo yáata jípurey, buére jóarata entok ä puertam entok ä téta kóräi jünakte báreka.

16 Jü buére jóära naa reekisi náikim tébiakay; ä tébia entok ä buékaa ket nánälaitukay. Jü ángel éntok ä ili bakay ä jünaktek, juka buére jóarata: guoy mil áma guoy cien kilómetrotukay, ä tébia. Entok jikau bíchaa entok ä buekaa ket nánälaitukay.

17 Huanäi sep téta kóräita jünaktek. Sesenta y cinco méetrom jípurey; jü ángel yoremta áy jujünaktemtay ä jünaktek.

18 Jü kóräi éntok téta jaspepo yáaritukay; jü buére jóära éntok oro áusülitukay; vik-rio kálakosi bénasi bélojkoakay.

19 Jume buére jóarata kóräi nahuam éntok, síme ujyori tétammeyim tülisi yáaritukay. Jü nahua bát huéeme jaspetakay; jü guoyiku huéeme zafirotukay; jü bájiku huéeme ágatatukay; jü naikiku huéeme esmerálatukay;

20 jü mamniku huéeme ónicetukay; jü búsaniku huéeme cornaliinatukay; jü guoy búsuniku huéeme crisólitotukay; jü guoj naikiku huéeme beriilotukay; jü

bátaniku huéeme topaaciotukay; jü guoj mamniku huéeme crisopra satukay; jü oncepo huéeme jaciintotukay; jü doocepo huéeme amatistatukay.

²¹ Jume dooce puertam éntok dooce pérlamtukay; huépü puerta huépül pérlay yáatukay. Jü buére jóära böo éntok oro áusülitukay; bik-riota bénasi naa machiakay.

²² Kanne tiöpota áma bitchak, bueítuk jü Señor Dios síme úttiäraata jípureme, áapo áma tiöpo, entok jü Kabara kétchi.

²³ Täata entok mechata ä machirianakëhui kaa áu bëye, buére jóaratahui, bueítuk Diosta lóoria béchibo bíttu. Jü Kabara éntok ä machiria.

²⁴ Jume naciónim jínëutunakeme ä machiri-apom naa kannake. Jume reyim ániat aneme éntok bem yún jita jípurëu áu tóijnake, ä yöreka.

²⁵ Ä puertam taahuapo jauhuey júne kaa páttiatunake, bueítuk jümü kaita tukaaritunake.

²⁶ Huanäi jume naciónim lóoria entok bem yörihuäu áu huérianana.

²⁷ Kaita jita chicha machi áma kibaknake, o jaiti machik jojoame, entok ára nókichiata boojoriame junne; ál-la jume bem téhuam libro jíapsihuamta Kabarata áttiampo jiojterim.

22

¹ Chúkula bathueta kaa chicha machik nee bíttuak, bää ámey jíapsihuame, vik-riota bénasi bélojkom. Ímëi Diosta entok Kabarata banko rey bétuk bétanam yeu huéiyey,

² Jü buére jóärata böo násuku. Ímëi náapo éntok, júya áma yötu, jíapsihumta yore mákame, bathueta íatana entok huáytana. Huásuktiapo doocesi tatakay. Chíkti metpo tatakay. Jume buére júya sáhuam éntok, naciónim ámey jítto béchibotukay.

³ Huanäi hua juénasi éhuame áma kaitatunake. Diosta entok Kabarata banko rey áma annake; ä néshui joame éntok ä yörinake.

⁴ Entokim ä pújba bínnake. Ä téhuam éntokim bem kóba méjëríammet jípunake.

⁵ Jümü kaita tukaaritunake. Huanäi éntok lámpara machiria entok tää machiria kaa ámeu bínnake, bueítuk Dios Señor ä machiria am máknake. Entokim rey nésaupo yü huásu-huásuktiapo nésaunake.

Cristota yebijnakeu abe yuuma

⁶ Huanäi jü ángel ínel inou jiaahua:

—Í nokhuame tua lütüría entok lútula huëpo huéiye. Jü Señor Dios, profeeta espíritum áttiakame, ä ángel äbo bíttuak, ä nésaui joame juka läuti yeu huéenakemta am júneria íaaka.

⁷ —Empo, ¡läutine yebijnake!

¡Diosta tü éäu áamaktunake, jü ä ëriame íkái profeciata nooki, ímí librompo!

⁸ Ínapo Juan íkäine jíkkajak, entokne ä bitchak. Chúkula éntokne ä jíkkaijsuka entok ä bíttchuka, guókpone áu tónommia kíktek ä yöri báreka, jü ángel íkái nee bíttuakamtahui.

⁹ Të áapo ínel inou jiaahua:

—Ëe, ¡júkärë kaa johua! Bueituk ínapone Diosta nésauro johua, emo bénasi, entok Cristotahuam émomak aanim, jume profetam, entok síme jume ímí libro jöjteta nok jikkajaka ä joame. ¡Diostë yöre!

¹⁰ Két ínel inou jiaahua:

—Katë ä éeso, íkái nokta libro profeciápo huémta, bueituk taahuari yúmaseka huéiye.

¹¹ Jú kaa lútula jíápsame élápo kaa lútula jíápsinake; jú jaiti machik joame éláposu jíba jaiti machik jonake; jú lútula jíápsame élápo jíba lútula jíápsinake; entok Diosta béchíbo huépülsi jíápsame jíba junéli jíápsinake.

¹² —Jeehui, ¡ínapone láuti yebijnake, juka enchim kobari ínomak huériaka! Íméine hueepulam nátepola am máknake, juka bem kobakähui.

¹³ Ínapone Alfa entok Omega, jú ä naatëpo huéeme entok ä chúpëpo huéeme, jú bát huéeme entok ä lütëpo huéeme.

¹⁴ Yúmalasi al-lehuamta jípunake, jume bem sánkom báksiame. Lütüriatam jípunake, jú júya jíápsihuatahui entok buére jóära puer-tampo huám ámam kimu béchíbo.

¹⁵ Të jume chüum päkum tahuanake; alë bénasi jume móriäram, jume kaa emo jubeka nau jíápsame, jume yore súame, jume ídolom yöreme, entok síme juka ára nókichiatata türeme entok ä joame.

¹⁶ —Ínapo Jesús ín ángeltane enchimneu bíttuak, íkái iglesiampo enchimneu ä nok íaaka. Ínapone jú naahua entok jú Davidtat yeu

simlame, jü chóki mékka machisi machiriame
kethuey yeu sisimeme.

¹⁷ Huanäi jü Espíritu Santo entok jü jubiari
ínelim jiaahua:

—¡Binë huéiye!

Jü íkái nok jikkajakame két ínel jiaunake:

—¡Binë huéiye!

Jü bái mukeme äbo huéenake. Jábe júne ínel
éame éntok, bää jíapsihumta yore mákame
jínake, kaita béjtuaka.

¹⁸ Ínapo én íkái ámeu nooka, síme huame
ímí libropo jiojteta jikkajammehui: Bueítuk
jábetaka junne ímí áa béppa áu ä rúktiakátek,
Dios jume béttesi kökoam ímí libropo jiojteta áu
bíttuanake.

¹⁹ Entok jábe junne nokta ímí libropo jiojtëpo
huémta ä úhuaako, Dios ä áttia ä úhuaanake,
jum libro jíapsihumta huëpo, entok buére
jóära santo näikiarita, entok jita ímí libropo
jiojterita.

²⁰ Jü íkái nokame ínel jiaahua:

—Tua lütüría chúbalaposune äbo yebijínake.

Júnentunake. ¡Jeehui! ¡Äbe huéiye, Señor
Jesús!

²¹ Jü itom Señor Jesucristota tühua enchim-
maktunake. Júnentunake.

Mayo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mayo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025

84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea